เรื่องเสร็จที่ ๔๐๕/๒๕๓๒

บันทึก

เรื่อง หารือปัญหาเกี่ยวกับการต่ออายุเครื่องหมายการค้าตาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔

กรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๕๐๑/๒๓๑๖ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กรมทะเบียนการค้ามีปัญหาข้อกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ เกี่ยวกับการนับระยะเวลาอายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ความว่า อีวาตามิ แอนด์ โก แอลทีดี. เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า รูปอักษรลวดลาย “พี ซี” สำหรับสินค้าจำพวก ๘(ทั้งจำพวก) ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ (คำขอที่ ๖๔๐๗๙) เครื่องหมายการค้านี้ได้รับการจดทะเบียน(ทะเบียนเลขที่ ๕๔๔๙๑)และมีการต่ออายุมาแล้วหนึ่งครั้ง ต่อมาก่อนสิ้นอายุเครื่องหมายการค้าในครั้งหลัง นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของต่ออายุเครื่องหมายการค้าภายในวันที่ ๒๖ธันวาคม ๒๕๓๑ แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้ายื่นคำขอต่ออายุเครื่องหมายการค้าในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ นายทะเบียนเห็นว่าพ้นกำหนดเวลาที่จะขอต่ออายุแล้ว จึงได้ปฏิเสธคำขอและได้เพิกถอนเครื่องหมายการค้ารายนี้เสียแล้วแจ้งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าใช้สิทธิตามกฎหมายโดยการยื่นคำขอใหม่ตามมาตรา ๓๘[๑] แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่เห็นด้วยโดยได้โต้แย้งว่า ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ตนยังมีสิทธิยื่นคำขอต่ออายุเครื่องหมายการค้าได้โดยให้เหตุผลว่า การนับระยะเวลาในเรื่องนี้ต้องนับระยะเวลาตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้วันยื่นคำขอจดทะเบียนคือวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ จะยังไม่เริ่มนับระยะเวลา จะเริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๑ อายุสิบปีของเครื่องหมายการค้ารายนี้จึงสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๑ เมื่อมีการต่ออายุเครื่องหมายการค้าอีกสิบปี เครื่องหมายการค้านี้จึงมีอายุตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ดังนั้น วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ จึงเป็นวันที่ยังมีสิทธิยื่นคำขอต่ออายุได้

เจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้าได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรก มีความเห็นว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าเป็นกฎหมายพิเศษ ลักษณะ

---

[๑]มาตรา ๓๘ เมื่อนายทะเบียนได้เพิกถอนเครื่องหมายการค้าตามความในมาตรา ๓๗ แล้ว ถ้ามีการขอจดทะเบียนขึ้นมาภายในสิบสองเดือนนับแต่วันเพิกถอน ท่านให้ถือว่า เครื่องหมายนั้นยังอยู่ในทะเบียน เว้นแต่จะมีผู้มาแสดงให้เป็นที่พอใจนายทะเบียนได้ว่า เครื่องหมายนั้นมิได้มีการใช้โดยสุจริตในระวางสองปีก่อนวันที่เพิกถอนนั้น

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้แสดงให้เห็นอยู่ในตัวเองว่า สิทธิในความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เริ่มต้นขึ้นแล้วนับตั้งแต่วันยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า(คือวันที่ลงในคำขอ)โดยกฎหมายมาตรา ๒๔[๒] แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ให้ถือเอาวันยื่นคำขอนั้นเป็นวันจดทะเบียน ซึ่งหมายความว่าการจดทะเบียนมีผลตั้งแต่วันแรกของระยะเวลา เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถใช้สิทธิแห่งความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้นับตั้งแต่วันดังกล่าวเป็นต้นไป ดังนั้น อายุสิบปีของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๓๕[๓] แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นไปเพราะเป็นวันที่การจดทะเบียนมีผลใช้บังคับตามกฎหมาย เมื่อวันยื่นคำขอคือวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ วันสิ้นอายุสิบปีก็คือวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การนับระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙[๔] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อมีการต่ออายุเครื่องหมายการค้าอีกสิบปี เครื่องหมายการค้านี้จึงมีอายุตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๑ จนถึงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๑ หากจะขอต่ออายุอีกสิบปีจะต้องยื่นคำขอต่ออายุภายในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๑ ซึ่งเป็นวันสุดท้าย

อนึ่ง หากตีความว่าวันแรกของระยะเวลา(วันยื่นคำขอ)ไม่นับเข้าไปในช่วงอายุการจดทะเบียนด้วยแล้ว ย่อมมีผลเท่ากับว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิจนถึงวันสิ้นอายุรวมเป็นระยะเวลาสิบปีกับอีกหนึ่งวัน มิใช่เพียงระยะเวลาสิบปีตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช

ฝ่ายที่สอง มีความเห็นว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าไม่ได้กำหนดเรื่องการนับระยะเวลาไว้เฉพาะ การนับระยะเวลาจึงต้องนับตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา ๑๕๖[๕] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ วันยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น แม้กฎหมายถือว่าเป็นวันจดทะเบียนก็ตาม ก็จะยังไม่เริ่มนับอายุสิบปีของเครื่องหมายการค้า แต่จะเริ่มนับอายุตั้งแต่วันถัดมาตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๖[๖] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

---

[๒]มาตรา ๒๔ เมื่อรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด ท่านว่าภายในบังคับแห่งมาตรา ๑๕ ให้จดวันที่ลงในคำขอนั้นเป็นวันจดทะเบียน และตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าวันนั้นเป็นวันจดทะเบียน

[๓]มาตรา ๓๕ การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ท่านว่าสมบูรณ์เพียงสิบปี แต่จะต่ออายุตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

[๔]มาตรา ๑๕๙ ถ้าระยะเวลานับเป็นสัปดาห์ก็ดี เดือนหรือปีก็ดีท่านให้คำนวณตามปฏิทินในราชการ

ถ้าในระยะเวลามิได้กำหนดนับแต่วันต้นแห่งสัปดาห์ก็ดี วันต้นแห่งเดือนหรือปีก็ดี ท่านว่าระยะเวลาย่อมสุดสิ้นลงในวันก่อนหน้าจะถึงวันแห่งสัปดาห์ เดือนหรือปีสุดท้ายอันเป็นวันตรงกับวันเริ่มระยะเวลานั้น ถ้าในระยะเวลานับเป็นเดือนหรือปีนั้นไม่มีวันตรงกันในเดือนสุดท้าย ท่านว่าวันสุดท้ายแห่งเดือนนั้นเป็นวันสุดสิ้นระยะเวลา

[๕]มาตรา ๑๕๖ วิธีการกำหนดนับระยะเวลาทั้งปวง ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติทั้งหลายแห่งลักษณะนี้ เว้นแต่จะมีกำหนดไว้เป็นประการอื่นโดยกฎหมายหรือกฎข้อบังคับโดยคำสั่งศาลหรือโดยนิติกรรม

[๖]มาตรา ๑๕๘ ถ้าระยะเวลานับเป็นวันก็ดี สัปดาห์ก็ดี เดือนหรือปีก็ดีท่านมิให้นับวันแรกแห่ง

เมื่อวันจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคือวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ อายุสิบปีของเครื่องหมายการค้าจึงเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๑ จนถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๑ อายุอีกสิบปีที่มีการต่ออายุไว้นั้นจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ จนถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙[๗] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามแนวทางนี้ หากจะขอต่ออายุอีกสิบปีวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ จะเป็นวันสุดท้ายที่ยื่นขอต่ออายุได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) แล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า อีวาตามิ แอนด์ โก แอลทีดี. เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้ารูปอักษรลวดลาย “พี ซี” สำหรับสินค้าจำพวก ๘ (ทั้งจำพวก) ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ (คำขอที่ ๖๔๐๗๙) เครื่องหมายการค้านี้ได้รับการจดทะเบียน (ทะเบียนเลขที่ ๕๔๔๙๑) และมีการต่ออายุมาแล้วหนึ่งครั้ง ต่อมาก่อนสิ้นอายุเครื่องหมายการค้าในครั้งหลัง นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของต่ออายุเครื่องหมายการค้าภายในวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๑ แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้ายื่นขอต่ออายุเครื่องหมายการค้าในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ นายทะเบียนเห็นว่าพ้นกำหนดเวลาที่จะขอต่ออายุแล้ว จึงได้ปฏิเสธคำขอและได้เพิกถอนเครื่องหมายการค้ารายนี้เสีย แล้วแจ้งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าใช้สิทธิตามกฎหมายโดยการยื่นคำขอใหม่ตามมาตรา ๓๘[๘] แห่งพระราชบัญญัติบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่ไม่เห็นด้วยโดยได้โต้แย้งว่า ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ตนยังมีสิทธิยื่นคำขอต่ออายุเครื่องหมายการค้าได้โดยให้เหตุผลว่า การนับระยะเวลาในเรื่องนี้ต้องนับระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ วันยื่นคำขอจดทะเบียนคือวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๑ จะยังไม่เริ่มนับระยะเวลา จะเริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๑ อายุสิบปีของเครื่องหมายการค้ารายนี้จึงสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๑ เมื่อมีการต่ออายุเครื่องหมายการค้าอีกสิบปี เครื่องหมายการค้ารายนี้จึงมีอายุตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ดังนั้น วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ จึงเป็นวันที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ายังมีสิทธิยื่นคำขอต่ออายุเครื่องหมายการค้าของตนได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วกรณีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามข้อหารือของกรมทะเบียนการค้าซึ่งหารือปัญหาในเรื่องนี้มา ๓ ประการ ว่า

๑. อายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งสมบูรณ์เพียงสิบปี จะเริ่มนับตั้งแต่วันใด

๒. การนับระยะเวลาตาม ๑. วันสิ้นอายุของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ระยะเวลานั้นรวมคำนวณเข้าด้วย เว้นแต่จะเริ่มการในวันนั้นเองตั้งแต่เวลาอันเป็นกำหนดเริ่มทำการงานกันตามประเพณี

[๗]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

[๘]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

คือวันใด

๓. วันสุดท้ายที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะยื่นคำขอต่ออายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนได้ คือวันใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) เห็นว่า เมื่อได้พิจารณามาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด ท่านว่าภายในบังคับมาตรา ๑๕ ให้จดวันที่ลงในคำขอนั้นเป็นวันจดทะเบียน และตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าวันนั้นเป็นวันจดทะเบียน” จะเห็นได้ว่ากฎหมายให้ถือเอาวันยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นวันจดทะเบียน ซึ่งหมายความว่าการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีผลตั้งแต่วันแรกของระยะเวลา เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถใช้สิทธิแห่งความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป ดังนั้น อายุสิบปีของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๓๕[๙] แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นต้นไปเพราะเป็นวันที่การจดทะเบียนมีผลใช้บังคับตามกฎหมาย ในกรณีนี้แม้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะได้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการรับระยะเวลาไว้ก็ตาม แต่มาตรา ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้บัญญัติว่า “วิธีการกำหนดนับระยะเวลาทั้งปวง ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติทั้งหลายแห่งลักษณะนี้ เว้นแต่จะมีกำหนดไว้เป็นประการอื่นโดยกฎหมายหรือกฎข้อบังคับ โดยคำสั่งศาลหรือโดยนิติกรรม” ในเรื่องนี้มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่นแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ ฉะนั้น จึงไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๘[๑๐] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับกับกรณีนี้ได้ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) จึงมีความเห็นว่า ๑. อายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งสมบูรณ์เพียงสิบปี จะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๑ ๒. ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ บัญญัติว่า “เมื่อรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด ท่านว่าภายในบังคับแห่งมาตรา ๑๕ ให้จดวันที่ลงในคำขอนั้นเป็นวันจดทะเบียน และตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าวันนั้นเป็นวันจดทะเบียน” เมื่อเป็นเช่นนี้วันครบอายุหรือวันสิ้นอายุของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคือวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๑ และ ๓. วันสุดท้ายที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะยื่นคำขอต่ออายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนได้คือวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๑

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร
(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)
รองเลขาธิการฯ

---

[๙]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)
[๑๐]โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖)

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๓๒